

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Маргарита Ангелова Стефанова-Бакрачева, Факултет по науки за образованието и изкуствата, СУ Св. Климент Охридски на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2. Психология, Докторска програма: „Педагогическа и възрастова психология”

Автор: **Евангелия Петрос Ниару**
Тема: **УДОВЛЕТВОРЕНОСТ ОТ РАБОТАТА, САМОУВАЖЕНИЕ И КОПИНГ-СТРАТЕГИИ ПРИ УЧИТЕЛИ ОТ ДЕТСКИ ГРАДИНИ**
Научен ръководител: **доц. д-р Русанка Манчева**

1. Общо описание на представените материали и докторанта

Със заповед № 2231 от 20.10.2023 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ съм определена за член на научното жури по процедура за защита на дисертационен труд на тема „Удовлетвореност от работата, самоуважение и копинг-стратегии при учители от детски градини“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Педагогическа и възрастова психология, професионално направление: 3.2. Психология, област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки“. Автор на дисертационния труд е Евангелия Петрос Ниару, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Психология“ при Философски факултет с научен ръководител доц. д-р Русанка Манчева.

Представеният от Евангелия Петрос Ниару комплект материали е в съответствие с изискванията. Евангелия Петрос Ниару е завършила бакалавърска програма по Предучилищна педагогика в Технологичен образователен институт (ТЕИ) в Атина и магистърска програма Образователен мениджмънт в ЮЗУ "Неофит Рилски", Благоевград. От 2006 г. до момента работи като детски учител. Това показва трайния интерес на докторанта и логичното продължаване на развитието ѝ като докторант в ЮЗУ Неофит Рилски 2020-2023 г. в докторската програма Педагогическа и възрастова психология.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертационният труд е безспорно актуална. Важно да се отбележи и конкретната насоченост в контекста на спецификата на работа и подготовка на детските учители в системата на предучилищно образование в Гърция и практическите измерения, свързани с това. Това е особено ценна перспектива в рамката на общия термин баланс професионален-семеен живот и е особено актуална тема в условията на преживявани кризи. Евангелия Петрос Ниару фокусира вниманието си върху спецификата и мястото на индивидуалните фактори, възприемания професионален стрес, удовлетвореността от труда и самооценката в общата рамка на условия на средата като комплексно взаимодействие, които имат директен ефект върху детските учители, но косвено – отразявайки се на ефективността на тяхната работа – имат значение за просперитета на обществото. Практическата насоченост, очертана от автора, допълва изследователската перспектива.

3. Познаване на проблема

Евангелия Ниару цитира коректно множество изследвания, провеждани конкретно в Гърция и в глобален мащаб. Тя съумява да обхване различните фактори – индивидуални променливи пол, възраст, стаж и др., както и фактори на работната среда брой часове, отношения и др., които са свързани с удовлетвореността и възприемания стрес и отделя внимание и училищната култура и климата в училище и на ефекта на средата. Отделено е място на комплексните фактори и измерения на удовлетвореността от труда и мотивацията, копинг стратегиите и самооценката. Това показва задълбочен и аналитичен поглед към изучаване на поставения проблем.

Извежда спецификата, която обрисова образователната система в Гърция и различията в подготовката и практиката на детските учители и учителите, като прави съпоставка с примери от Франция, Великобритания, Германия, Швеция, Нова Зеландия. Важен акцент, който поставя, е и специфичната функция на учителя като „медиатор“ в контекста на мултикултурализма и плурализма. Описва различни дефицити в подготовката и статуса и работата в системата на предучилищното образование и подробно изброява функциите, които се очаква

да покрият детските учители и ролята на детската градина за цялостното психосоциално развитие на децата, като е проследена историята на развитие на предучилищното образование в Гърция.

В теоретичната част са обосновани основанията за дизайна на емпиричното изследване, които се базират на класически постановки и изследвания в сферата на мотивацията, удовлетвореността от труда, самооценката и преживявания професионален стрес. Фокус за автора е връзката между удовлетвореността от труда и преживяваното благополучие като по-обща рамка и качеството на работа, изтъквайки значението на самооценката и ефективните копинг стратегии на учителя за изграждането на самооценка и себерегулация при децата и ефективността на работата с тях. Посочени са някои изследвания в тази посока.

Подчертана е липсата на еднозначност в перспективата на изучаване на професионалния стрес, многоизмерността и обхватността на понятията прегаряне и изтощение. Представени са пет модела на професионално прегаряне и са изведени факторите, допринасящи за по-високо преживявано професионално изтощение, в частност при детските учители. Аналогично е обхванат и конструктът „удовлетвореност от труда“ и факторите, свързани с това, които обхващат характеристики на средата, отношения и взаимодействие с колеги, ученици и общата атмосфера и са разгледани нивата на професионална адаптация и систематизирани факторите, които водят до емоционално изтощение и неудовлетвореност.

Всичко това показва информираността на докторанта по темата и умението за използване на научна литература.

4. Методика на изследването

Във втора глава ясно и коректно е описан дизайнът на изследване. Описани са целта, задачите и хипотезите, респондентите и използваните методи. Основната хипотеза е, че самооценката и удовлетвореността от труда са свързани с предпочитаните копинг стратегии, избирани от детските учители и място имат индивидуалните променливи.

Инструментите за изследване са адекватни за постигане на поставената цел на изследването: трите използвани скали са Minnesota Satisfaction Questionnaire – MSQ (Weiss et al., 1967); Carver et al.'s (1989) Coping Orientations to

Problems Experienced Inventory (COPE) и Rosenberg's RSES (Rosenberg Self-Esteem Scale, 1991).

Методите са адаптирани за използване в Гърция. Представени са резултатите за получения коефициент на надеждност.

Респондентите са 202, като има относително добър баланс има по възраст, стаж и останалите характеристики. Представени са резултатите от дескриптивна статистика, сравнение по индивидуалните променливи и корелационен анализ за връзките между копинг стратегиите и самооценката и удовлетвореността от работата.

Заслужава да се отбележи коректността в интерпретацията на автора и отбелязването, че индивидуалните характеристики стаж, възраст, заетост и т.н. имат своето място, но наред с други фактори.

Обработката на данните е извършена коректно, направена е проверка за разпределението на данните и са приложени адекватни тестове.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Съдържанието на дисертационното изследване е структурирано в увод, три глави (съдържанието включва 2 глави, а в автореферата са посочени 4 глави, заключение, приноси, литература и приложения. Текстът е в обем от 187 страници, който включва 21 фигури 29 таблици. Цитираната литература обхваща 110 заглавия на гръцки и английски език.

Глава 1 представлява теоретичен обзор, фокусиран върху спецификата на предучилищното образование в Гърция, обучението и характеристиките на упражняваната дейност. Отделено е внимание на професионалното прегаряне и професионалното изтощение. Втората глава очертава дизайна на изследването. Трета глава представя резултатите.

Авторът застъпва тезата за значението на образованието и преживяването благополучие за националния просперитет и специално насочва вниманието си към измеренията на финансовата криза, като представя резултати за изследвания преди и след кризата. Направен е опит за известен съпоставителен план с държави от ЕС и извън Европа. Основен принос е насочването към очертаване на спецификата в перспективата и практиката в Гърция. Авторът извежда като изследователска ниша изследване на детските учители.

Изследването е посветено на търсене на връзките между удовлетвореността от труда, копинг стратегиите и самооценката на детските учители с отчитане на ефекта на индивидуални променливи. Много подробно са представени таблично и с текст корелациите на всяка копинг стратегия с удовлетвореността от труда и самооценката. Отбелязва се, че няма много значими връзки, което е ценен резултат сам по себе си.

Евангелия Петрос Ниару анализира различните фактори, свързани с благополучието и мотивацията и равнището на преживяван професионален стрес, удовлетвореност от труда и самооценката, които в съвкупност са в основата на ефективната работа на детските учители. Също така комплексността на значението им във връзка с индивидуалния профил е основа и за практически ориентирани квалификационни и мотивационни обучения.

Заключението от проведеното изследване е за ниска самооценка, умерена удовлетвореност от труда и обща ориентация към активен копинг на детските учители, влиянието на възрастта и стажа върху избора на копинг стратегии, връзките между самооценката и четири от изучаваните копинг стратегии. Следва да се отбележи, че в дискусията Евангелия Ниару следва една по-широка обяснителна рамка, като обобщава резултатите по издигнатите три хипотези и поставя перспектива за разширяване на изследванията в по-широка рамка и с насоченост управление на стреса и възприеманото благополучие и връзката между самооценката и насочеността на учителите като модел, предаван на учениците и определящ качеството и ефективността на взаимодействие с тях. На тази база изтъква и необходимостта от предприемане на мерки за подкрепа на детските учители.

Евангелия Ниару коректно описва ограниченията на изследването, както и перспективата за разширяване и задълбочаване на проучванията по темата в посока включване на училищна култура, участие на родителите и технологична интеграция и обхващането на лонгитюдна перспектива с цел проследяване на преживяваното благополучие на учителите и респективно, на ефективността в работата им. Важен акцент, който е поставен в дисертационния труд, е практическата приложимост на резултатите в посока разработването на програми за обучение и професионално развитие на учители и управлението на стреса при детските учители.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Евангелия Петрос Ниару е извела 6 приноса, които приемам с някои уточнения. За принос 1 уточнение за описването на личността на учителя предвид съдържанието на дисертационното изследване. Принос 2 е свързан с адаптирането на използваните скали, но не и с авторска методика. Приноси 3, 4, 5 и 6 са свързани с получените резултати. Ако обобща основната ценност на труда, тя е свързана с извеждане на спецификите на професионална практика в Гърция и полагането на основи на изучаване на по-глобалния конструкт баланс работа и личен живот в бъдеще. За мен важен принос, както и посока на изследване, е влиянието на кризите, което авторът засяга частично, отразявайки силният ефект на финансовата криза. Глобалните кризи и несигурност са важна перспектива. Последните години са публикувани редица изследвания в тази посока, включително за детските учители. Приносен момент е и практическата приложимост на резултатите, очертана от автора.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Има Евангелия Петрос Ниару е представила 4 публикации по темата на дисертационното изследване, 2 самостоятелни и 2 в съавторство.

8. Автореферат

Авторефератът е представен на 59 страници на български език и на 51 страници на английски език и отразява съдържанието на дисертационното изследване.

9. Критични забележки и препоръки

Към текста могат да се отправят и някои препоръки с цел подобряването и по-ясното му възприемане. В технически аспект Има пасажки, които не са достатъчно ясни. В текста има доста повторени думи и може да бъде стилистично коригиран също така. Голяма част от теоретината глава съдържа по-скоро исторически педагогически преглед и описание, а не фокус върху психологическите измерения. На някои места не е достатъчно ясна позицията на автора. На с. 27-28 има изброени предизвикателства пред preschool teachers днес, като не е ясно чия е. На с. 75 в табл. 1 са представени примерни стратегии за справяне с професионалния стрес, но не става ясно на каква основа е обобщението.

Началото на трета глава излишно повтаря описанието на респондентите – фигури 1-11 се покриват с описанието и съдържанието на представените таблици. На с. 170-187 са включени приложения, излишно разтеглени, които описват айтемите на трите въпросника и могат да се съберат на 3 страници, без скали на отделен ред под всеки айтем. Наименованието на параграфите в третата глава (Резултати от емпиричното изследване) е препоръчително да отразяват съдържанието и търсените връзки, а не да са формално озаглавени както е в момента. Задължително трябва да се махне влияние на пола в описаните резултати при наличие на 1 учител мъж сред респондентите. Смесването на термини (прегаряне и изтощение, pre-school и kindergarten teachers) затруднява и е препоръчително да се приемат работни понятия. Добре би било да се включи графичен модел на изследване със заложи индивидуалните променливи и трите изучавани конструкта.

В съдържателен аспект в съдържанието са обособени 2 глави, текстът на дисертационния труд е структуриран в три глави, а в автореферата се говори за 4 глави. Теоретичната част е с множество раздробени подпараграфи от половин страница, които е добре да бъдат агрегирани и главата да бъде аналитично или съпоставително структурирана. Има смесване на изтощение и прегаряне, като авторът не е посочил избран термин. Структурирането би могло да следва заглавието, за да става ясен фокусът на работата. Също така в момента напълно отсъстват изследвания от последните години, което особено актуално на фона на хилядите изследвания за ефекта на кризата, свързана с пандемията от COVID-19 и ефектът върху преживяваните стрес, удовлетвореност и мотивация на учителите, в частност и детските учители. Би могло да се допълни по демографските променливи информация за значимите статистически различия по отделни категории, а не общо както е в момента, а за хипотезите да се посочи обосновка за избора им.

10. Лично участие на докторанта

Считам, че получените резултати и формулираните приноси са лично дело на докторанта. Не се установяват данни за плагиатство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа резултати, които са лично дело на докторанта и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Дисертационният труд показва, че докторантът има висока изследователска мотивация и умение за самостоятелно провеждане на научно изследване. Поради гореизложеното давам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Евангелия Петрос Ниару образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2. Психология, Докторска програма: „Педагогическа и възрастова психология“.

27.10.2023 г.

Рецензент: проф. д-р Маргарита Бакрачева

REVIEW

By Prof. Margarita Angelova Stefanova-Bakracheva, PhD

Sofia University St. Kliment Ohridski

For awarding the educational and scientific degree “Doctor”

In scientific area: 3. Social, Economic and Legal Sciences,
professional field 3.2. Psychology

Doctoral programme Pedagogical and Developmental Psychology

Author: Evangelia Petros Niarou

**Title: Work satisfaction, Self Esteem and Copying Strategies in
Preschool Teachers**

PhD supervisor: Assoc. Prof. Rusanka Mancheva, PhD

1. General description of the submitted materials and the PhD student

By order № 2231 as of 20th October 2023 of the Rector of South-West University *Neofit Rilski* I have been appointed as a member of the scientific jury of the procedure for the defense of a dissertation on the topic Work satisfaction, Self Esteem and Copying Strategies in Preschool Teachers for awarding the educational and scientific degree “doctor” in the scientific area 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.2. Psychology, doctoral programme Pedagogical and developmental psychology.

The author of the dissertation is Evangelia Petros Niarou - a part-time doctoral student at the Department of Psychology with PhD supervisor Assoc. Prof. Rusanka Mancheva, PhD.

The set of materials, provided by Evangelia Petros Niarou, comply to the requirements. Evangelia Petros Niarou graduated the bachelor's degree programme in Pre-School Pedagogy at the Technological Education Institute (TEI) in Athens and the master's degree programme in Educational Management at the South-West University Neofit Rilski, Blagoevgrad. Since 2006 she has been working as a preschool teacher. This shows the consistent interest of the PhD student in the area, supported by completion of the doctoral programme Educational and Developmental Psychology at the Neofit Rilski University of South-Western Europe in 2020-2023.

2. Relevance of the topic and appropriateness of the objectives and tasks

The topic of the dissertation is undoubtedly actual. It is important to note the important focus in the context of the specificity of the work and training of preschool teachers in the system of preschool education in Greece and the practical dimensions related to this. This is an especially valuable perspective within the framework of the general term work-family balance and is a highly relevant topic from the perspective of the ongoing global crises. Evangelia Petros Niarou focuses on the specificity and place of individual factors, perceived occupational stress, job satisfaction and self-esteem in the general framework of environmental conditions as complex interactions that have direct effect on preschool teachers, and also have indirect effect - impacting on the effectiveness of their performance - as antecedents of the society prosperity. The practical orientation outlined by the author completes the research.

3. Knowledge of the topic

Evangelia Niarou correctly refers numerous studies conducted particularly in Greece and globally. She succeeds to cover the various factors - individual variables of gender, age, seniority, etc., as well as work environment factors of number of hours, relationships, etc., that are related to the perceived stress and general satisfaction and also pays attention to the school culture and school climate and the environmental effect. The complex factors and dimensions of job satisfaction and motivation, coping strategies, and self-esteem, are addressed. This shows a thorough and analytical approach to studying the research problem.

The author brings out the specifics that feature the educational system in Greece and the differences in the education, training, and practice of preschool teachers and school teachers, contrasting them with examples from France, Great Britain, Germany, Sweden and New Zealand. An important focus is also the highlighted specific function of the teacher as "mediator" in the context of multiculturalism and pluralism. Evangelia Niarou describes various deficits in the training and the status and work in the preschool education system and details the functions that teachers are expected to cover and the role of the kindergarten for the overall psychosocial development of children, tracing the history of the development of preschool education in Greece.

In the theoretical part the rationale for the design of the empirical study is robust and is based on classical propositions and research in the areas of motivation, job satisfaction, self-esteem and experienced occupational stress. The focus of the author is on

the relationship between job satisfaction and experienced well-being as a more general framework and job quality, highlighting the importance of teacher self-esteem and effective coping strategies in building children's self-esteem and self-regulation and effective performance. Some research results in this direction are referred to.

The lack of uniformity in the perspective of studying occupational stress, multidimensionality and extensiveness of the concepts of burnout and exhaustion is emphasized. Five models of occupational burnout are presented and factors contributing to higher experienced occupational burnout, particularly in preschool teachers, are identified. Similarly, the construct of job satisfaction and related factors are covered, which include characteristics of the environment, relationships and interactions with colleagues, students, and the general atmosphere, and levels of professional adjustment are examined and factors that lead to emotional exhaustion and dissatisfaction are systematized.

All of this demonstrates the PhD student's awareness of the topic and ability to analyse scientific references.

4. Research methods

Chapter two clearly and correctly describes the research design. The aim, objectives and hypotheses, respondents and methods used are described. The main hypothesis is that self-esteem and job satisfaction are related to the preferred coping strategies chosen by preschool teachers and the place of individual variables.

The research instruments fully correspond to achievement of the stated aim of the study: the three scales used are the Minnesota Satisfaction Questionnaire - MSQ (Weiss et al., 1967); Carver et al.'s (1989) Coping Orientations to Problems Experienced Inventory (COPE) and Rosenberg's RSES (Rosenberg Self-Esteem Scale, 1991).

The methods have been adapted for use in Greece. The results for their reliability are presented.

The number of respondents is 202, and there is a relatively good balance by age, years of experience and other features. The results of descriptive statistics, comparison on individual variables and correlation analysis for the relationships between coping strategies and self-esteem and job satisfaction are outlined.

It is worth noting the correctness of the author's interpretation and pointing that the individual characteristics of seniority, age, employment, etc. have their place, but along with other factors.

Data processing has been done correctly, data distribution has been checked and adequate tests have been applied.

5. Characteristics and evaluation of the dissertation

The content of the dissertation is structured in an introduction, three chapters (the table of contents includes 2 chapters but the abstract lists 4 chapters), conclusion, contributions, references and appendices. The text is 187 pages long, which includes 21 figures 29 tables. The literature cited comprises 110 references in Greek and English. Chapter 1 is a theoretical overview that focuses on the specificity of pre-school education in Greece, the training and the characteristics of the activity practiced. Attention is paid to professional burnout and professional exhaustion. The second chapter outlines the research design. The third chapter presents the results.

The author advances the thesis on the importance of education and experienced well-being for the national prosperity and specifically focuses on the dimensions of the financial crisis, presenting results for pre- and post-crisis studies. Some comparisons are sought with EU and non-EU countries. A major contribution is the focus on outlining specificities in perspective and practice in Greece. The author highlights as a research gap the study of preschool teachers.

The study is devoted to the search of the relationships between job satisfaction, coping strategies and self-esteem of preschool teachers with the consideration of the effect of individual variables. The correlations of each coping strategy with job satisfaction and self-esteem are presented in great detail in table and text. It is noted that there are not many significant relationships, which is a valuable result in itself.

Evangelia Petros Niarou analyses the different factors related to well-being and motivation and the level of experienced occupational stress, job satisfaction and self-esteem, which in aggregate are at the core of effective work of preschool teachers. The complexity of their importance in relation to the individual profile is also the basis for practice-oriented qualification and motivation training.

The findings of the study conclude about the low self-esteem, moderate job satisfaction and general orientation towards active coping of preschool teachers, the influence of age and seniority on the choice of coping strategies, the relationships between

self-esteem and four of the coping strategies studied. It is noteworthy that in the discussion Evangelia Niarou widens the explanation, summarizing the results on the three hypotheses put forward and raising the prospect of extending the research in a broader framework and addressing stress management and perceived well-being, and the relationship between self-esteem and teacher orientation as a model transmitted to children and determining the quality and effectiveness of interaction with them. On this basis, she also points out the need of taking measures to support preschool teachers. Evangelia Niarou prudently describes the limitations of the study, and the prospect of broadening and deepening the research on the subject in the direction of including school culture, parental participation and technological integration and embracing a longitudinal perspective in order to trace the experienced well-being of teachers and, respectively, the effectiveness of their performance. An important point of the dissertation is the practical applicability of the results towards the development of teacher training and professional development programmes and stress management for preschool teachers.

6. Contributions and significance of the dissertation for science and practice

Evangelia Petros Niarou has brought out 6 contributions, which I accept with some clarifications. For contribution 1, a clarification about the description of the teacher's personality given the content of the dissertation research. Contribution 2 relates to the adaptation of the scales used but not to the author's methodology. Contributions 3, 4, 5 and 6 are related to the results obtained. To summarize the main value of the thesis, it is related to bringing out the specificities of professional practice in Greece and laying the foundations of studying the more global construct of work-life balance in the future. For me, an important contribution, as well as a research direction, is the impact of crises, which the author addresses partially, reflecting the strong effect of the financial crisis. Global crises and uncertainty are an important perspective. A number of studies in this direction have been published in recent years, including for preschool teachers. The practical relevance of the results outlined by the author is a valuable contribution.

7. Evaluation of the publications related to the dissertation

Ima Gospels Petros Niarou has 4 publications on the topic of the dissertation, 2 authored and 2 co-authored.

8. Abstract of the dissertation

The dissertation abstract comprises 59 pages in Bulgarian and 51 pages in English and meets the requirements; it describes the main results implemented in the dissertation research.

9. Critical remarks and recommendations

Some recommendations can also be made to the text in order to improve it and make it more readable. On the technical part, there are some sections that are not clear enough. There are a lot of repeated words in the text and it could be stylistically corrected as well. Much of the theoretical chapter contains a historical pedagogical overview and description rather than a focus on the psychological dimensions. In some parts the author's position is not clear enough. On pp. 27-28 there are challenges listed for preschool teachers today, but the author is not referred. On p. 75 Table 1 provides sample strategies for coping with occupational stress, but it is not clear on what basis the summary is based. The beginning of Chapter Three unnecessarily repeats the description of respondents - Figures 1-11 overlap with the description and content of the tables presented. On pp. 170-187 are included appendices, unnecessarily drawn out, which describe the three questionnaires' items and could be condensed into 3 pages without scales on a separate line under each item. The paragraph headings in the third chapter (Results of the empirical study) would be better to reflect the content and links sought, rather than being formally headed as at present. It is imperative to remove the influence of gender in the results described in the presence of 1 male teacher among the respondents. The conflation of terms (burnout and exhaustion, pre-school and kindergarten teachers) makes it difficult and is advisable working concepts to be adopted. It would be good research to include a graphical model with the individual variables and the three studied constructs.

In terms of content, there are 2 chapters in the table of contents, the dissertation text is structured in three chapters, and the abstract mentions 4 chapters. The theoretical part has many disjointed sub-paragraphs of half a page, which should be aggregated and the chapter analytically or comparatively structured. There is a confusion of exhaustion and burnout, and the author has not specified a chosen term. The structuring could follow the dissertation title to make the focus of the work clearer. Also, there is a complete absence of research from recent years, which is especially important given

the thousands of studies on the effect of the crisis associated with the COVID-19 pandemic and the effect on the experienced stress, satisfaction and motivation of teachers, in particular preschool teachers. Information could be added on demographic variables on significant statistical differences by individual categories, rather than overall as is currently the case, and for hypotheses, a rationale could be given for their selection.

10. Personal participation of the PhD student

I believe that the results obtained and the contributions formulated are the personal work of the PhD student. There is no evidence of plagiarism.

CONCLUSION

The dissertation contains scientific results, which represent an original contribution of the author and meet all the requirements of the Law for Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the respective Regulations for its implementation and the Regulations of South-West University *Neofit Rilski*.

The dissertation shows that the PhD student has high research motivation and the ability to independently and competently conduct scientific research.

Due to the abovementioned advantages, I give my positive assessment of the research presented by the reviewed dissertation, abstract, results and contributions, and I propose the scientific jury to award Evangelia Petros Niarou the educational and scientific degree 'Doctor' in the professional field 3.2. Psychology, doctoral programme: Pedagogical and developmental psychology.

27th October 2023

Reviewer:

Prof. Margarita Bakracheva, PhD